11/09/2022

11η Σεπτεμβρίου: Η μέρα που άλλαξε τον ρου της ιστορίας – Η θαυμαστή ιστορία του Αγίου Νικολάου που αναγεννήθηκε από τις στάχτες του

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Αμερικής

Είκοσι ένα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από την τρομοκρατική επίθεση στους Διδύμους Πύργους, το τραγικό γεγονός που στοίχισε τη ζωή σε περισσότερους από 3.000 ανθρώπους και άλλαξε τον ρου της ιστορίας.

- *Της Δέσποινας Σωτηρίου*

Η ημέρα εκείνη έχει μια ιδιαίτερη βαρύτητα και για τον ελληνισμό της Αμερικής, καθώς ο ελληνορθόδοξος ναός του αγίου Νικολάου που βρισκόταν στην οδό

Liberty απέναντι από τον Νότιο Πύργο του Παγκοσμίου Κέντρου Εμπορίου, καταστράφηκε ολοσχερώς. Ήταν το μόνο κτήριο που καταστράφηκε από την επίθεση και δεν ανήκε στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου.

Φέτος, η επέτειος αυτή έχει μια ιδιαίτερη βαρύτατητα για τον ελληνισμό και την Ορθοδοξία.

Ημερομηνίες γεμάτες συμβολισμούς

Είκοσι χρόνια μετά από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στους Δίδυμους Πύργους, επτά χρόνια μετά την τελετή θεμελίωσης, μετά από πολλά εμπόδια που είχαν ως αποτέλεσμα την παύση των εργασιών και έναν και πλέον χρόνο μετά από την επανέναρξη τους, **ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος ετέλεσε στις 2 Νοεμβρίου του 2021 τα Θυρανοίξια του Ελληνορθόδοξου Ιερού Ναού και του Εθνικού Προσκυνήματος του Αγίου Νικολάου στο Σημείο Μηδέν της Νέας Υόρκης**.

Η ιστορική μέρα-ορόσημο συνέπεσε με την τριακοστή επέτειο από την Ενθρόνιση του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου, καθώς και την ημέρα που άγει τα ονομαστήρια του ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος.

Και οκτώ μήνες μετά, **στις 4 Ιουλίου τελέστηκαν τα εγκαίνια**.

Και η επιλογή της συγκεκριμένης ημερομηνίας μόνο τυχαία δεν ήταν: Αναφερόμενος στους λόγους που επελέγη η συγκεκριμένη ημέρα για την τέλεση των εγκαινίων, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος επισημαίνει σε εγκύκλιό του ότι με αυτόν τον τρόπο τονίζεται «το γεγονός ότι η ανοικοδόμηση του Αγ. Νικολάου και η αφιέρωσή του ως προσκυνήματος ολοκλήρου του αμερικανικού λαού, αποτελεί πράξη αναγέννησης και ελευθερίας, όπως αυτή εκφράζεται στην πρώτη τροπολογία της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων, με την ελευθερία του πιστεύειν κατά την υπαγόρευση της συνειδήσεως» και, μεταξύ άλλων, προσθέτει: «Η χώρα μας δέχτηκε επίθεση κατά την ενδεκάτη Σεπτεμβρίου του 2001, ως αποτέλεσμα μίσους εμποτισμένου από θρησκευτική μισαλλοδοξία».

Το όνειρο της ομογένειας

Για τους Έλληνες της διασποράς ο Άγιος Νικόλαος έχει μια ιδιαίτερη σημασία. Η αποπεράτωση του ναού διήλθε από πολλές συμπληγάδες και συνοδεύτηκε από

σκάνδαλα, ωστόσο δεν έπαψε ποτέ να αποτελεί όνειρο για τη ομογένεια.
Από την πρώτη κιόλας ημέρα ανάληψης των καθηκόντων του ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής έθεσε ως βασικό του στόχο την εξυγίανση των οικονομικών της Αρχιεπισκοπής και κύριο μέλημά του την αποπεράτωση του ναού.

Μια ιστορία δεμένη με τον ελληνισμό της ΝΥ

Ο ελληνορθόδοξος ναός του αγίου Νικολάου βρισκόταν στην οδό Liberty απέναντι από τον Νότιο Πύργο του Παγκοσμίου Κέντρου Εμπορίου. Καταστράφηκε εντελώς στις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 όταν ο νότιος πύργος κατέρρευσε. Ήταν το μόνο κτήριο που καταστράφηκε από την επίθεση και δεν ανήκε στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου.

Το κτήριο που στέγασε την εκκλησία κτίστηκε περίπου το 1832. Το 1916 Ελληνοαμερικανοί μετανάστες συνέστησαν το ποίμνιο του αγίου Νικολάου και το 1922 ξεκίνησαν να τελούνται ακολουθίες στην τοποθεσία της οδού Liberty. Το κτήριο του ναού είχε μήκος 17,07 μέτρα, πλάτος 6,71 μέτρα και ύψος 10,67 μέτρα (56 × 22 × 35 πόδια) ενώ φαινόταν μικροσκοπικό μπροστά στους 110 ορόφους των Δίδυμων Πύργων, που ολοκληρώθηκαν το 1972 και το 1973. Παρά το μικρό του μέγεθος και την ασυνήθιστη τοποθεσία του, η εκκλησία είχε προ των επιθέσεων ένα αφοσιωμένο ποίμνιο περίπου 70 οικογενειών, καθοδηγούμενο από τον πατέρα Ιωάννη Ρώμα. Τις Τετάρτες ο ναός ήταν ανοικτός στο κοινό και πολλοί άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένων και εργαζομένων από τα γραφεία των πύργων και μη ελληνορθοδόξων, έρχονταν στον ήσυχο χώρο λατρείας για συγκέντρωση και προσευχή.

Το θαύμα με τις εικόνες που σώθηκαν

Ανάμεσα στα πολυτιμότερα αντικείμενα που είχε ο ναός στην κατοχή του ήταν κάποια μέρη από τα λείψανα του αγίου Νικολάου, της αγίας Αικατερίνης και του αγίου Σάββα, τα οποία είχαν δωριστεί στην εκκλησία από τον Νικόλαο τον Β΄, τον τελευταίο τσάρο της Ρωσίας. Αυτά τα λείψανα έβγαιναν από τις οστεοθήκες τους την ήμερα του εορτασμού του αντίστοιχου αγίου ή αγίας για προσκύνηση. Μετά τις επιθέσεις τα λείψανα χάθηκαν και δεν ξαναβρέθηκαν.

Ο ναός θάφτηκε εντελώς από την κατάρρευση του νότιου πύργου. Κανένας δεν ήταν μέσα στον ναό τη στιγμή της καταστροφής. Ελάχιστα από τα περιεχόμενά

του διασώθηκαν. Τελικά ανάμεσα σε ό,τι βρέθηκε ήταν οι κατεστραμμένες εικόνες του αγίου Διονυσίου Ζακύνθου και της Ζωοδόχου Πηγής καθώς και μερικά άλλα λατρευτικά αντικείμενα

Η θεμελίωση του ναού

Ακολούθησαν δέκα ολόκληρα χρόνια τριβών και διαπραγματεύσεων μέχρι το 2011 όταν τελικώς άνοιξε ο δρόμος και αποφασίστηκε το ακριβές σημείο, όπου ανεγείρεται ο ναός, στο ανατολικό άκρο του Λίμπερτι Παρκ. Η θεμελίωση έγινε τον Οκτώβριο του 2014.

Στα τέλη Αυγούστου του 2015 έπεσε το πρώτο μπετόν για την υλοποίηση ενός έργου, που σχεδίασε ο Ισπανός αρχιτέκτονας και μηχανικός, Σαντιάγκο Καλατράβα.

Όπως έγραψαν οι New York Times, η ανοικοδόμηση της μικρής ορθόδοξης εκκλησίας του Αγίου Νικολάου, που μέχρι την κατάρρευσή της την αποφράδα 11η Σεπτεμβρίου του 2001, βρισκόταν στην οδό Τσένταρ 255 εξελίχθηκε σε ένα από πλέον πολύπλοκα προγράμματα αποκατάστασης στην περιοχή.